

TEMEL HUKUK

ARŞ. GÖR. DR. PELİN TAŞKIN

BU DERSTE NELER ÖĞRENECEĞİZ?

- Gerçek Kişiler
- Tüzel Kişiler

GERÇEK KİŞİLER

Hukuk,

- ✓ kişiler arasındaki ilişkileri düzenler.
- ✓ kişilerin toplum içindeki yaşamlarını düzenler.

Bu nedenle hukuk **kişiler** için ve **kişiler** sayesinde vardır denilebilir.

Hukuk kuralları

- ✓ toplumdaki malları paylaşır,
- ✓ bazı hak ve yükümlülükler öngörür ve
- ✓ böylelikle toplumda bir düzen yaratır.

Hukukun öngördüğü bu hak ve yükümlülüklerin bir sahibinin yani **kişinin** olması gerekir.

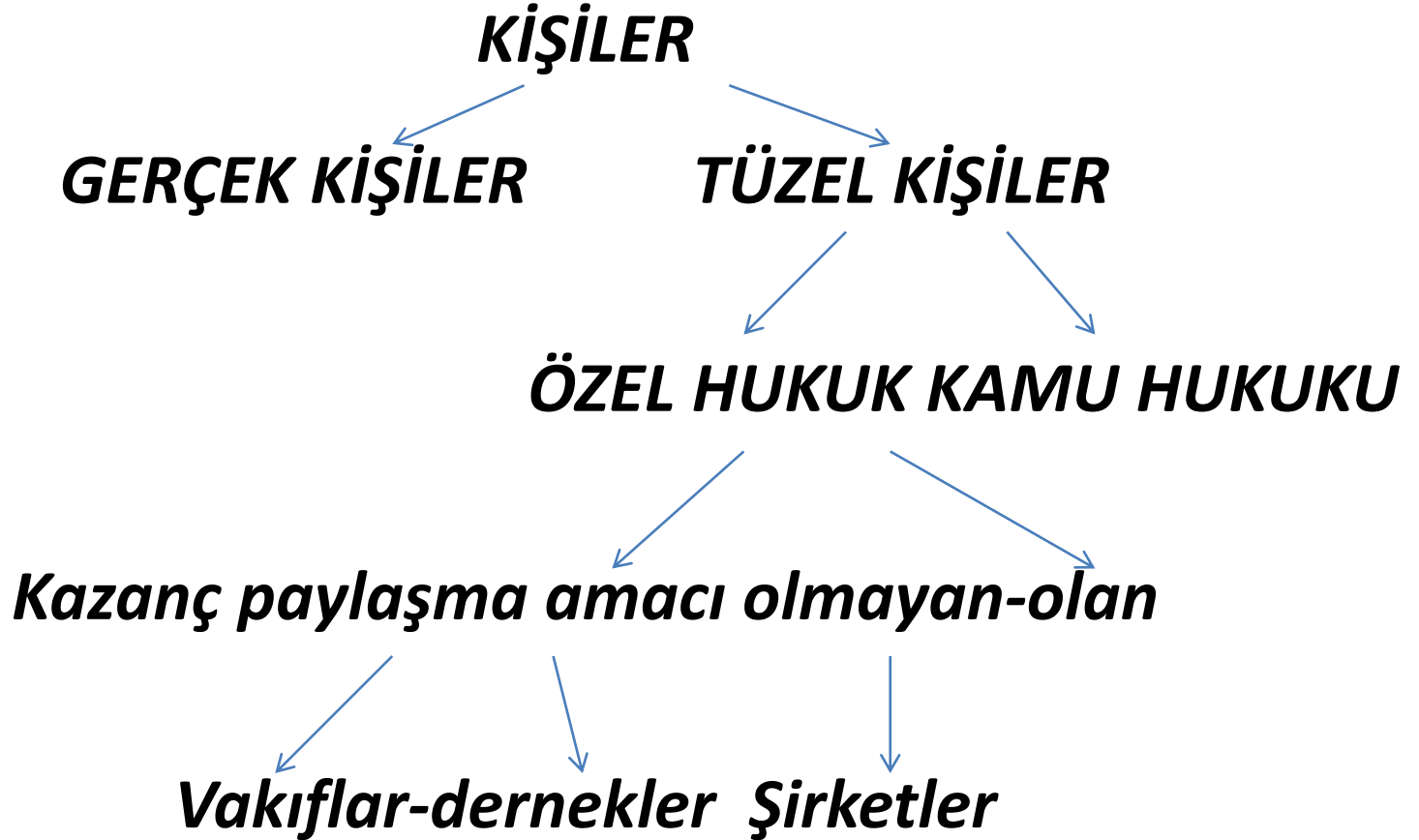
GERÇEK KİŞİLER

KİŞİ HAKLARDAN YARARLANAN, HAK SAHİBİ
OLAN VARLIKTIR.

Günümüzde herkes bu haklardan yararlanır.
Böylelikle her insan hukuki açıdan bir kişidir.

GERÇEK KİŞİLER

GERÇEK KİŞİLER

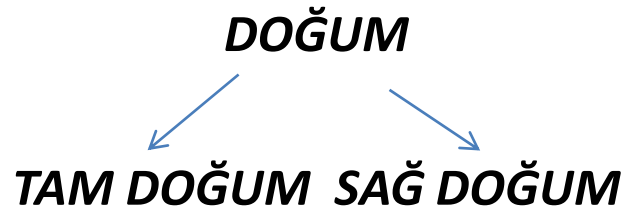
KİŞİLİK KAVRAMI

KİŞİ, hak ve yükümlülöklere sahip olan hak süjesidir.

***Kişilik* kavramı ise, kişiye bağı ve hukukça korunan bedeni, manevi, hukuki nitelikteki varlıkların tümünü ifade eder.**

KİŞİLİĞİN BAŞLANGICI VE SONA ERMESİ

Kişilik doğumla başlar ve ölümlle sona erer.

GERÇEK KİŞİLER

TAM DOĞUM

- Ceninin ana rahminden tamamen ayrılmış olmasıdır.
- Sadece bazı organların ana rahminden ayrılması tam doğumdan için yeterli değildir.
- Bir çocuğun hukuken tam doğduğunun kabul edilmesi için, bir insanda bulunması zorunlu organlara sahip olması gerekir.
- Zorunlu organlar dışındaki eksiklik ya da biçim bozukluğu (sakatlık, körlük vs.) çocuğun tam doğmuş sayılmasını engellemez.

GERÇEK KİŞİLER

SAĞ DOĞUM

- Çocuk bir an için bile olsa, yaşamış olmalıdır.
- Annesinin bedeninden bağımsız yaşamış olmalıdır.
- Çocuğun herhangi bir yaşam belirtisi göstermesi yeterlidir.
- Tıbbi müdahalelerle sonradan yaşama döndürülen bir çocuğun da, sağ doğmuş sayılacağı kabul edilmektedir.
- Sağ doğum için, çocuğun yaşama kabiliyetinin olup olmadığı aranmaz.

GERÇEK KİŞİLER

Türk Medeni Kanunu md. 28:

Kişilik, çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu anda başlar ve ölümlle sona erer.

Çocuk hak ehliyetini, sağ doğmak koşuluyla, ana rahmine düştüğü andan başlayarak elde eder.

GERÇEK KİŞİLER

Soru:

Ali babasının ölümünden önce ana rahmine düşmüştür. Ancak Ali doğmadan babası ölmüştür.

Ali hangi koşulda babasına mirasçı olur?

Ali, sanki ana rahmine düştüğü anda doğmuş gibi varsayılır ve Ali tam ve sağ doğmak koşuluyla babanın mirasçısı olur.

GERÇEK KİŞİLER

Türk Medeni Kanunu Madde 583:

Mirasın açıldığı anda henüz var olmayan bir kimseye artmirasçı veya art vasiyet alacaklısı olarak, tereke veya tereke malı bırakılabilir.

Mirasbırakan tarafından önmirasçı atanmamışsa, yasal mirasçı, önmirasçı sayılır.

Görüldüğü gibi yasa koyucu, henüz ana rahmine düşmemiş çocukları da sağ ve tam doğmak koşuluyla korumuştur.

GERÇEK KİŞİLER

SORU:

Mirasbırakan, miras açıldığı anda henüz ana rahmine düşmemiş torununu art mirasçı atayabilir mi?

GERÇEK KİŞİLER

Doğum olayı ve doğumun zamanı kişisel durum sicili ile ispat edilir.

Doğum olayı, doğumun meydana geldiği tarihten itibaren 1 ay içinde nüfus memuruna bildirilmelidir.

GERÇEK KİŞİLER

Sağ ve tam doğumla kazanılan kişilik ölümle sona erer.

Ölüm, gerçek kişiliği sona erdiren bir olaydır. Ölümün ne zaman meydana geldiğiyle ilgili iki görüş:

Klinik ölüm: Bir kimsenin ölmüş kabul edilebilmesi için, büyük hayati fonksiyon kabul edilen kalbinin durması.

Beyin ölümü: Bir kimsenin ölümü için, beyin hücrelerinin ölmesi aranır.

GERÇEK KİŞİLER

Ölüm ile, hak süjesi olma özelliği ortadan kalkar.

Ölüm ile,

kişiyeye bağı malvarlığı hakları ve yükümlülükler,

eşya hukukundan doğan haklar,

alacaklar ve borçlar,

fikri haklar,

kısaca devredilebilir haklar mirasçılarına geçer.

- Bu haklar, kişinin sağılığında üzerinde tasarruf edebileceğı, 3. kişilere devredebileceğı haklardır.
- Bu haklar hiçbir işleme gerek kalmaksızın mirasçılarına intikal eder.

GERÇEK KİŞİLER

Ölümün ispatı yolları

Kişisel durum sicili

Karineler

Birlikte ölüm karinesi

Ölüm Karinesi

GERÇEK KİŞİLER

Ölüm Karinesi:

MEDENİ KANUN Madde 31.- Bir kimse, ölümüne kesin gözle bakılmayı gerektiren durumlar içinde kaybolursa, cesedi bulunamamış olsa bile gerçekten ölmüş sayılır.

Ölüm karinesinden yararlanılabilmesi için, kişinin kaybolmasına yol açan olayın, ölüme yol açacak, kesin nitelikte bir olay olması gerekir.

Örneğin:

Ahmet, arkadaşlarıyla beraber balık tutmak için tekneyle denize açılmıştır. Aniden patlayan fırtına yüzünden Ahmet, arkadaşlarının gözleri önünde denize düşmüş, tüm aramalara rağmen cesedi bulunamamıştır.

GERÇEK KİŞİLER

Birlikte ölüm karinesi:

MEDENİ KANUN madde 29/fıkra II:

Birden fazla kişiden hangisinin önce veya sonra öldüğü ispat edilemezse, hepsi aynı anda ölmüş sayılır.

- ✓ Birlikte ölüm karinesi için, birinin ne zaman öldüğünün bilinmesi; diğerinin ölümünün de bu kişinin ölümünden daha önce mi, daha sonra mı olduğunun saptanamamasıdır.
- ✓ Ölenlerin birlikte ölüm tehlikesi içinde birlikte olmaları gerekli değildir.

GERÇEK KİŞİLER

ÖRNEK

Bekir'in, 10 Ocak 2014'de trafik kazasında öldüğü bilinmektedir. Eşinin ise, dağ tırmanışı yaparken öldüğü, cesedinin bulunması ile anlaşılmıştır. Ancak Bekir'in eşinin ölümü kesin olarak belirlenememektedir. Bu durumda Bekir'in ve eşinin birlikte öldüğü kabul olunur.

Birlikte ölüm karinesinin en önemli sonucu, bu kişilerin birbirlerinin mirasçısı OLAMAMALARIDIR.

GERÇEK KİŞİLER

GAİPLİK

Bazen bir kişi, ölümüne kesin gözüyle bakılacak bir durumda kaybolmamıştır. Ancak o kişinin ölümü hakkında güçlü bir ihtimal vardır.

TÜRK MEDENİ KANUNU Madde.32/fıkra I

Ölüm tehlikesi içinde kaybolan veya kendisinden uzun zamandan beri haber alınamayan bir kimsenin ölümü hakkında kuvvetli olasılık varsa, hakları bu ölüme bağlı olanların başvurusu üzerine mahkeme bu kişinin gaipliğine karar verebilir.

ÖRNEK:

Mehmet Ağrı Dağı'na tırmanmaya başladıktan bir süre sonra kendisiyle iletişim kurmak hiçbir şekilde mümkün olmamıştır. A'nın ölmüş olması kesin olmamakla birlikte, olasıdır.

GERÇEK KİŞİLER

Gaiplik Kararının Şartları:

Ölüm Tehlikesi İçinde Kaybolma

A, Kanada'ya fog avına giden bir grupta gitmiş, fakat bir gün, gittiği fog avından geri dönmemiştir. A'nın ölümüne, olası varsayımıyla bakılabilir.

Uzun Zamandır Haber Alınamama

Ahmet, Amerika Birleşik Devletleri'ne çalışmak üzere gitmiş, fakat o tarihten itibaren kendisinden haber alınamamış, adeta sırta kadem basmıştır.

GERÇEK KİŞİLER

Gaiplik Kararı Verilebilmesi İçin Gerekli Şartlar (TMK 33)

1. Belli bir sürenin geçmesi:

Gaiplik kararının istenebilmesi için, ölüm tehlikesinin üzerinden en az **bir yıl** veya son haber tarihinin üzerinden en az **beş yıl** geçmiş olması gerekir.

2. İlgililerin görevli ve yetkili mahkemeden gaipliğe karar verilmesi için talepte bulunması gerekir.

3. İlan: Gaip hakkında bilgileri olan kimseleri ilan yoluyla bu bilgilerini bildirmeye davet etmek gereklidir.

GERÇEK KİŞİLER

KİŞİNİN HAK EHLİYETİ

- Hukuk düzeni, her insanın haklara ehil olacağını hükme bağlamıştır.
- Haklara ehil olma, hak sahibi olma ve yükümlülük altına girmeyi kapsar.
- Hak ehliyetine sahip olmada kural olarak yaşın hiçbir etkisi yoktur.
 - Hak ehliyeti tam ve sağ doğumla kazanılır.

GERÇEK KİŞİLER

KİŞİNİN FİİL EHLİYETİ

Fiil ehliyeti bir kimsenin kendi fiil ve davranışlarıyla, kendi isteğiyle hak kazanması, bu hakları değiştirmesi, ortadan kaldırması, borç altına girmesi, borçları değiştirmesi, ortadan kaldırmasıdır.

Kısaca kendi fiilleriyle hak kazanması ve borç altına girebilmesidir.

GERÇEK KİŞİLER

- ✓ Hak ehliyeti, pasif bir ehliyettir.
- ✓ Hak ehliyeti herkese eşit olarak tanınır.

- ✓ Fiil ehliyeti kişinin davranışına hüküm ve sonuç bağlaması nedeniyle aktif bir ehliyettir.
- ✓ Fiil ehliyeti kişi davranışına bağlandığı için, kişilere eşit olarak verilmemiştir.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİNİN UNSURLARI

- ✓ *Ergin Olma*
- ✓ *Ayırt etme gücü*
- ✓ *Hakkında Kısıtlılık Kararı Alınmamış Olması*

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİNİN UNSURLARI

Ergin Olma

Ayırt etme gücü

Hakkında Kısıtlılık Kararı Alınmamış Olması

Ergin Olma:

- 1)** Medeni Kanuna göre, kişi 18 yaşını bitirmekle ergin olur (Normal erginlik)
- 2)** MK'da (md. 11) evlenme ile kişinin ergin olacağı hükme bağlanmıştır.
(Evlenme ile kazanılan erginlik)

Olağan evlenme yaşı kadın ve erkek için **17** yaşın tamamlanmasıdır.
Olağanüstü durumlarda hakim kadın ve erkeğin **16** yaşını tamamlamaları halinde de evlenmelerine izin verilebilir.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİNİN UNSURLARI

Ergin Olma

Ayırt etme gücü

Hakkında Kısıtlılık Kararı Alınmamış Olması

Ergin Olma:

3) Hakim Kararıyla Erginlik:

15 yaşını tamamlamış olması,

Küçüğün isteği,

Velinin izni

Asliye mahkemesinin kararı,

Küçüğün menfaati

Yargısal erginliğine karar verilen kimse, kanunda açıkça aksi düzenlenmemişse, her türlü hukuki işlemi yapabilir.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİNİN UNSURLARI

Ergin Olma

Ayirt etme gücü

Hakkında Kısıtlılık Kararı Alınmamış Olması

Ayirt etme gücü:

makul surette hareket edebilme yeteneğidir.

- Makul bir iradeye sahip olma yeteneği,
(Tanıma yeteneği, değerlendirme yeteneği, karar verme yeteneği)
- İradeye uygun davranma yeteneği

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİNİN UNSURLARI

Ergin Olma

Ayirt etme gücü

Hakkında Kısıtlılık Kararı Alınmamış Olması

Ayirt etme gücünü etkileyebilecek durumlar: TMK 13

Yaş

Akıl Hastalığı

Akıl Zayıflığı

Sarhoşluk

Bunlara benzer haller....

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİNİN UNSURLARI

Ergin Olma

Ayırt etme gücü

Hakkında Kısıtlılık Kararı Alınmamış Olması

Kısıtlı olmamak:

Kısıtlılık, bir kimsenin kanunda öngörülen belirli sebeplerden birine dayanarak, mahkeme kararı ile fiil ehliyetinden tamamen veya kısmen mahrum edilmesidir.

Kısıtlılık kararı sadece ergin kişiler için alınır.

Çünkü küçükler zaten velayet ve vesayet altındadır ve korunmaktadır.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİNİN UNSURLARI

Ergin Olma

Ayirt etme gücü

Hakkında Kısıtlılık Kararı Alınmamış Olması

Kısıtlılık sebepleri:

AKIL HASTALIĞI VEYA AKIL ZAYIFLIĞI (TMK 405)

İşlerini göremeyen

veya

Korunma ve bakım için kendisine sürekli yardım gereken

veya

Başkalarının güvenliğini tehlikeye sokan

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİNİN UNSURLARI

Ergin Olma

Ayirt etme gücü

Hakkında Kısıtlılık Kararı Alınmamış Olması

Kısıtlılık sebepleri:

SAVURGANLIK, ALKOL VEYA UYUŞTURUCU MADDE BAĞIMLISI, KÖTÜ YAŞAMA TARZI, KÖTÜ YÖNETİM (TMK 406).

Kendini darlık veya yoksulluğa düşürme tehlikesine yol açan

Ailesini darlık veya yoksulluğa düşürme tehlikesine yol açan

Daimi yardım veya bakıma muhtaç olan

veya

Başkalarının güvenliğini tehdit eden

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİNİN UNSURLARI

Ergin Olma

Ayırt etme gücü

Hakkında Kısıtlılık Kararı Alınmamış Olması

Kısıtlılık sebepleri:

***BİR SENE VE DAHA FAZLA BİR SÜRE İLE ÖZGÜRLÜĞÜ BAĞLAYICI CEZA
(TMK 407).***

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİNİN UNSURLARI

Ergin Olma

Ayirt etme gücü

Hakkında Kısıtlılık Kararı Alınmamış Olması

Kısıtlılık sebepleri:

İSTEK ÜZERİNE KISITLILIK

(TMK 408).

Yaşlılık, sakatlık, deneyimsizlik, ağır hastalık sebeplerinden birinin varlığı

ve

Kendi işlerini gereği gibi yönetememesi hali.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

Tam
ehliyetliler

Tam
ehliyetsizler

Sınırlı
ehliyetliler

Sınırlı
ehliyetsizler

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

TAM EHLİYETLİLER

Tam ehliyetliler,

- ayırt etme gücüne sahip,
 - ergin ve
- hakkında kısıtlama kararı alınmamış kişilerdir.

Tam ehliyetliler,

kendi fiilleriyle her türlü hakkı kazanıp, borç altına girebilirler.

Ayrıca **haksız fiil ehliyetleri** vardır.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

TAM EHLİYETSİZLER

- Tam ehliyetsizler, **ayırt etme gücü olmayan kişilerdir.**
 - Ayırt etme gücü olmayan bu kişilerin, **hukuki işlem ehliyeti ve haksız fiil ehliyeti yoktur.**
- Tam ehliyetsiz, ayırt etme gücüne sahip olmadığı için onun adına ve hesabına işlemleri **yasal temsilcisi** yapar.
- Tam ehliyetsizin yaptığı hukuk işleme, yasal temsilcinin izin ve icazet vermesi o işlemi geçerli hale getirmez.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

TAM EHLİYETSİZLER

Yasal temsilci tam ehliyetsiz adına her türlü hukuki işlemi yapabilirse de

- bağış yapamaz,
- vakıf kuramaz ve
- kefil olamaz.

Tam ehliyetsizin kişiliğine sıkı sıkıya bağlı hakları da, kural olarak yasal temsilci tarafından kullanılamaz.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

TAM EHLİYETSİZLER

- İyi niyetli bir üçüncü kişinin, tam ehliyetsizden aldığı bir malın mülkiyetini kazanabilmesi için, malı elinde bulunduranın iyiniyetle, davasız, aralıksız 5 sene mala zilyet olması gerekir.
- Tam ehliyetsizden bir taşınmaz mülkiyeti kazanabilmesi için kişinin, 10 sene süre ile o taşınmazı davasız, aralıksız ve malik sıfatıyla elinde bulundurması gerekir.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI ***SINIRLI EHLİYETSİZLER***

- Bir kimse ayırt etme gücü olmasına karşılık kişi, ergin değilse veya hakkında kısıtlılık kararı alınmış ise, o kimse sınırlı ehliyetsiz grubuna girer.
 - Bunlarda ehliyetsizlik asıl, ehliyet istisnadır.
 - Sınırlı ehliyetsizlerin haksız fiil ehliyeti tamdır.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

SINIRLI EHLİYETSİZLER

- Küçük anababasının rızası ile aile dışında yaşıyor ve çalışıyorsa ana babasına karşı olan borçlarına hanel gelmemek üzere, kazancı üzerinde, dilediği gibi tasarruf edebilir. Küçüğün kazancı kendisine aittir. Sınırlı ehliyetsiz kazancı üzerinde, tam ehliyetliymiş gibi tasarruf edebilir.
- Bir meslek ve sanat için, ana baba tarafından küçüğe, çocuğun malından verilen kısmın yönetimi ve ondan yararlanma hakkı çocuğundur.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

SINIRLI EHLİYETSİZLER

- Sınırlı ehliyetsizin yaptığı işlem, kendisine hiçbir yükümlülük yüklemiyorsa, o işlem yasal temsilcinin izni olmasa da geçerlidir.
- Sınırlı ehliyetsiz, kişiye sıkı sıkıya bağlı işlemleri, yasal temsilcisinin rızasına gerek kalmadan yapabilir.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

SINIRLI EHLİYETSİZLER

- Sınırlı ehliyetsiz,
Vakıf kuramaz,
Bağış yapamaz,
Kefil olamaz.

(Yasal temsilcisinin onayı bu işlemleri geçerli kılmaz.)

- Bu işlemleri sınırlı ehliyetsiz adına, yasal temsilcisi de yapamaz.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

SINIRLI EHLİYETLİLER

- Sınırlı ehliyetliler ayırt etme gücüne sahip, ergin ve hakkında kısıtlama kararı alınmamış kişilerdir.
- Bu kişilerin menfaatleri göz önünde tutularak, fiil ehliyetleri kısıtlanmış ve bazı işlemleri yaparken onaylarının alınması veya mallarının yönetimi için kendilerine yasal danışman atanması uygun görülmüştür.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

SINIRLI EHLİYETLİLER

Yasal danışmanlık

Oy Danışmanlığı

Yönetim Danışmanlığı

Karma Danışmanlık

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

SINIRLI EHLİYETLİLER

Kendisine oy danışmanı atanan kişi,

Dava açma ve sulh olma,

Taşınmazların alımı, satımı, rehnedilmesi ve bu taşınmazlar üzerinde diğer aynı hakların kurulması,

Kıymetli evrakın alımı, satımı ve rehnedilmesi,

Olağan yönetim sınırları dışında kalan yapı işleri,

Ödünç verme ve alma,

Ana parayı alma,

Bağışlama,

Kambiyo taahhüdü altına girme,

Kefil olma

İşlemlerini tek başına yapamaz.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

SINIRLI EHLİYETLİLER

- ✓ Sayılan işlemlerin dışında kalan bütün işlemleri, sınırlı ehliyetli tek başına yapabilir.
- ✓ Yasal danışman bu işlemleri tek başına yapamaz; görevi sınırlı ehliyetli tarafından yapılan işlemin geçerli olması için yapılan işleme onay vermekle sınırlıdır.

GERÇEK KİŞİLER

FİİL EHLİYETİ AÇISINDAN KİŞİLERİN SINIFLANMASI

SINIRLI EHLİYETLİLER

- ✓ Sınırlı ehliyetli kişinin mallarının yönetimi için *yönetim danışmanı* atanır.
- ✓ Yönetim danışmanı kişinin mal varlığını yönetir ve gerekli işlemleri tek başına kendisi yapar; bu işlemlerde sınırlı ehliyetliyi temsil eder.
- ✓ *Karma yasal danışmanda*, oy danışmanlığı ile yönetim danışmanlığı bir arada bulunur.

TÜZEL KİŞİLER

- Kişilik, hukuk tarafından yalnızca insanlara tanınmamıştır.
- Tüzel kişiler hukukun tanıdığı kişi ve mal topluluklarıdır.

Özel Hukuk Tüzel Kişileri

Kamu Hukuku Tüzel Kişileri

TÜZEL KİŞİLER

Özel Hukuk Tüzel Kişileri

Medeni Kanunda

- Dernekler
- Vakıflar

Ticaret Kanununda

- Kollektif,
- Komandit,
- Anonim,
- Limited şirket

Kooperatifler Kanununda

- Kooperatifler

TÜZEL KİŞİLER

Kamu Hukuku Tüzel Kişileri

- Kamu İdareleri
- Kamu kurum ve kuruluşları

TÜZEL KİŞİLER

Kamu Hukuku Tüzel Kişileri

Kamu İdareleri kamu hizmeti gören tüzel kişilerdir.
Bunlar sınırlı devlet gücüne sahiptirler: Yerel Yönetimler
İl özel idareleri,
Belediyeler,
Köyler.

TÜZEL KİŞİLER

Kamu Hukuku Tüzel Kişileri

Kamu kurumları, kamu hizmetlerinin gerçekleştirilmesi için örgütlenmiş personel ve mal topluluğudur.

Meslek Kuruluşları

(Örn.Barolar, Ticaret ve Sanayi Odaları, Tabipler Birliği)

Kültürel Kamu Kurumları

(Örn.TRT)

Sosyal Kamu Kurumları

(SGK)

İktisadi Kamu Kurumları

TÜZEL KİŞİLER

“Tüzel kişilik, belli bir amacı gerçekleştirmek maksadıyla ve başlı başına bağımsız bir varlığa sahip olmak üzere örgütlenmiş ve hukuk düzenince kendilerine haklar ve borçlar edinebilme iktidarı tanınmış bulunan kişi ve mal topluluklarıdır.” (Akipek, Akıntürk ve Ateş Karaman, 2012, 509).

Bu tanıma göre,

- Bir araya gelenlerin tümünün ilgilendikleri ve üzerinde anlaştıkları bir **ortak amacın (veya ortak menfaatin) bulunması** zorunludur. (Akipek, Akıntürk ve Ateş Karaman, 2012, 508).
- Ortak amaç etrafında toplanılması veya ortak amaca bir malvarlığı özgülmesi, **bağımsız ve bir bütün teşkil eden bir topluluğu oluşturmak amacıyla (yeni bir kişilik yaratma iradesi)** olmalıdır (Erten, ?, 326).
- Bu topluluğun ortak amacın gerçekleşmesini sağlayacak, **zorunlu işlevleri yerine getiren organlara sahip olması (örgütlenmesi)** gereklidir (Akipek, Akıntürk ve Ateş Karaman, 2012, 508).

TÜZEL KİŞİLER

Kamu tüzel kişiliği, kanun ya da idari bir işlemle doğar.

Özel hukuk tüzel kişileri, insan ve mal topluluklarının tüzel kişi olma iradesiyle doğar.

- İzin Sistemi
- Serbest Kuruluş Sistemi
- Bildirim Sistemi
- Tescil Sistemi

Derneklerde bildirim sistemi; vakıflarda ve ticaret şirketlerinde tescil sistemi benimsenmiştir.

TÜZEL KİŞİLER

Kamu tüzel kişiliği, kanun veya idari işlemlerle kuruldukları için aynı şekilde sona ererler.

Medeni Kanunda tüzel kişilerin sona ermesine ilişkin genel hükümler öngörülmemiş, bunların sona ermesine ilişkin konular, ilgili yerlerde özel hükümler şeklinde düzenlenmiştir.

TÜZEL KİŞİLER

Özel hukuk tüzel kişileri, fesih veya infisah yollarından biriyle sona erer.

Belirli nedenlerin varlığı halinde kendiliğinden sona ererler **(İnfisah/dağılma)**: Amacın gerçekleşmesi, amacın gerçekleşemeyeceğinin anlaşılması, sürenin geçmesi gibi nedenler.

Tüzel kişinin yetkili organlarının (genel kurulca) ya da yetkili mahkemece alınan bir kararla sona ermesi (fesih).

BU SUNUMDA YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Akipek J. G., Akıntürk T , Ateş Karaman D. (2012). Türk Medeni Hukuku Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku I. Cilt, İstanbul: Beta.
- Fatih Bilgili, Ertan Demirkapı, Hukukun Temel Kavramları, Dora Basın Yayın Dağıtım, Bursa, 2012.
- Bilge Öztan, Medeni Hukukun Temel Kavramları, Turhan Kitabevi, Ankara, 2006.